

RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE

Tudor Soroceanu, Botond Rezi, Rita E. Németh, *Der Bronzedeopfund von Bandul de Câmpie, jud. Mureș / Mezőbánd, Moros-Megye. Beiträge zur Erforschung der spätbronzezeitlichen Metallindustrie in Siebenbürgen, Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie 307, Habelt-Verlag, Bonn, 2017, 208 p., 240 Pl.*

Nu cu mult timp în urmă a văzut lumina tiparului o lucrare monografică dedicată depozitului de bronzuri de la Bandul de Câmpie, jud. Mureș. Rezultatul muncii unei echipe coordonate de profesorul Tudor Soroceanu, lucrarea reia publicarea acestei depuneri impresionante de bronzuri descoperite încă din perioada anilor 1959-1960.

Descoperirea face parte din categoria depunerilor mari de bronzuri, cele 2838 de piese cântărind peste 230 kg. Pe ansamblu au fost identificate mai multe categorii de piese care sunt analizate separat atât tipologic, cartografic, cât și cronologic. Cele mai multe dintre acestea sunt unelte (lame de ferăstrău, seceri), alături de care se regăsesc podoabe sau piese de vestimentație (brăie, pandantive, saltaleoni, ace, inele, brățări, nasturi), arme (spade, pumnale, vârfuri de lance, topoare) și mai ales deșeuri de turnare și turte. Cea mai mare parte dintre acestea sunt descrise într-un catalog consistent aflat la sfârșitul părții analitice (p. 72-186) și ilustrate atât prin desen, cât și prin fotografiile de foarte bună calitate (Taf. 1-239).

Pe lângă o documentare foarte minuțioasă a pieselor și a contextului descoperirii, monografia propune și o nouă interpretare a depunerii, insistând și asupra fragmentării și a tehnologiei metalurgice folosite. Tot aici este analizată și ceramica descoperită cu prilejul cercetărilor efectuate pentru recuperarea depozitului. Aceasta prezintă asemănări atât cu ceramica specifică sfârșitului culturii Wietenberg, cât și cu cea de tip Gáva.

Deși inițial depozitul a fost datat în orizontul Ha A1, autorii observă pe bună dreptate că nu există piese care să fie datate exclusiv în această perioadă și mai degrabă această depunere a fost constituită (acumulare și depunere) pe parcursul perioadei Br D;

piesele având zone de provenință diferite (vestice, estice și locale). Această asociere de obiecte cu origini diverse îngreunează o atribuire culturală a depunerii, autorii neexcluzând posibilitatea ca în spatele acestora să se afle o entitate cel puțin parțial alogenă. Una din puținele observații pe care le putem face se referă la lipsa unor analize metalografice (de suprafață sau intruzive) care ar fi completat imaginea cu noi date asupra soluțiilor tehnologice folosite, a surselor de materii prime; și ar fi înlesnit comparații cu descoperiri similare.

Această amănunțită analiză se încheie printr-un „portret” al depozitului, unul dintre cele mai mari din Transilvania. Una din caracteristicile sale de bază constă în existența unor diferite etape de prelucrare a metalului, remarcându-se numărul mare de rebuturi. Componența diversă a depozitului, precum și a inventarelor descoperite în mormintele cimitirului din apropiere îi determină pe autori să presupună existența unor caste „supraculturale” de meșteșugari, negustori sau războinici veniți probabil dinspre vest și care stabilesc contacte și cu spațiul nord-pontic. În același timp, depozitul de la Bandul de Câmpie poate fi considerat una dintre cele mai timpurii dovezi ale activității metalurgice de mare anvergură, fiind dovada unei adevărate școli.

Fără îndoială, demersul de față este unul foarte important, fiind o dovadă de acribie în privința documentării și a analizei. Calitatea științifică deosebită, cât și condițiile grafice excelente în care a văzut lumina tiparului recomandă prezenta lucrare drept un exemplu demn de urmat în acest domeniu.

Sorin-Cristian AILINCĂI

Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion”, Tulcea